

HRVATSKI SABOR

**Odbor za financije i
državni proračun**

KLASA: 400-06/22-01/35

URBROJ: 6521-5-22

Zagreb, 22. studenoga 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

**PREDMET: Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i
projekcija za 2024. i 2025. godinu**
- **Izvješće s rasprave**

Uz Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu, podnose se i:

- **Prijedlozi financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2023. godinu i projekcija planova za 2024. i 2025. godinu, i to za:**
 - **Hrvatske vode**
 - **Hrvatske ceste d.o.o.**
 - **Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost**
 - **Hrvatsku agenciju za osiguranje depozita**
 - **Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje**
 - **Centar za restrukturiranje i prodaju**
 - **Hrvatske autoceste d.o.o.**
 - **HŽ Putnički prijevoz d.o.o.**
 - **HŽ Infrastrukturu d.o.o.**
- **Prijedlog državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu (konsolidirano)**
- **Obrazloženje prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske i prijedloga financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu**

Odbor za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora raspravio je na 64. sjednici održanoj 22. studenoga 2022. godine, Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i plan projekcija za 2024. i 2025. godinu, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 14. studenoga 2022. godine.

Odbor je, na temelju svoje nadležnosti iz članka 73. Poslovnika Hrvatskoga sabora, raspravljao o Prijedlogu državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu (zajedno s pripadajućim aktima), kao matično radno tijelo.

Uvodno su predstavnici Vlade Republike Hrvatske istaknuli da hrvatsko gospodarstvo ulazi u 2023. godinu ostvarivši niz strateških uspjeha usprkos snažnim izazovima. Trenutne globalne okolnosti obilježene su geopolitičkim napetostima, ruskom agresijom na Ukrajinu, nastavkom poremećaja u opskrbnim lancima, a sve to u kontekstu vrlo snažnih inflatornih pritisaka. Jak globalni gospodarski rast nakon dvije godine COVID pandemije, dodatno je

povećao neravnotežu između velike potražnje i nedovoljne ponude. Zatvaranje Kine na proljeće uslijed pandemije usporilo je proizvodnju te gospodarske velesile i poremetilo tijekove svjetske trgovine. Ruska agresija na Ukrajinu uzrokovala je snažan poremećaj u opskrbi energenata i hrane u Europi te zaoštrila odnose Zapada i Rusije, a sve izraženije klimatske promjene, posebice snažne suše i poplave, dodatne su doprinijele povećanju cijena hrane i energije. No, usprkos ovako snažnim izazovima hrvatsko gospodarstvo ostvarilo je niz političko-ekonomskih iskoraka. Tako je u srpnju ove godine Vijeće Europske unije donijelo Odluku o prihvaćanju eura u Republici Hrvatskoj od 1. siječnja 2023. kao i dopunu uredbe prema kojoj Republika Hrvatska postaje dvadeseta članica europodručja te uredbu o fiksnom tečaju konverzije kune u euro. Time je i formalno završen cjelokupni proces pridruživanja Republike Hrvatske europodručju započet 2017. godine te stoga od 1. siječnja 2023. godine Republika Hrvatska postaje punopravna članica europodručja, a euro službena valuta i zakonsko sredstvo plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske. Odluka o ulasku Republike Hrvatske u europodručje doprinijela je i povijesno najvišem investicijskom rejtingu Republike Hrvatske sa stabilnim izgledima, od strane kreditnih agencija Moody's, Fitch te Standard and Poor's koje su ovakve procjene donijele u drugoj polovini srpnja ove godine. Krajem listopada 2022. godine, Fitch je ponovno potvrdio ovakvu ocjenu Hrvatske. Kreditne agencije kao pozitivne efekte ističu i političku stabilnost institucija, posebno u kontekstu ulaska u europodručje, rekordno kratko zadržavanje u tečajnom mehanizmu ERM II te eliminaciju valutnog i likvidonosnog rizika u smislu javnog duga koji je dominantno denominiran u eurima. Predanost reformskim naporima, koji će značajno doprinijeti jačanju otpornosti hrvatskog gospodarstva u okolnostima rastuće inflacije i recesijskih pritisaka, vidljiva je i u ispunjavanju predviđenih obveza te u dinamici korištenja sredstava Europske unije u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. Do sada je Republici Hrvatskoj isplaćeno 11,4 milijarde kuna temeljem predujma te 34 pokazatelja ispunjena do kraja 2021. godine. Po ispunjavanju 25 pokazatelja Republika Hrvatska je u rujnu uputila i zahtjev za povlačenje druge tranše u visini od 5,3 milijarde kuna - upravo odobren od strane Europske komisije, a trenutno se intenzivno radi na provedbi 45 pokazatelja do kraja ove godine temeljem kojih bi se ostvarilo pravo na isplatu treće tranše.

Još jedan od uspjeha Republike Hrvatske je i očekivani ovogodišnji gospodarski rast od 5,7% temeljen na snažnom izvozu, investicijama i potrošnji kućanstava, posebice zahvaljujući oporavku turizma i ostalih usluga. Međutim, visoka inflacija te pad pouzdanja uslijed geopolitičkih napetosti utječu negativno na ekonomske izgleda ali i jačaju pritiske na javne financije. Međutim, tržište rada i dalje će karakterizirati visoka otpornost (uzevši u obzir i trajne manjkove radne snage) usprkos prigušenom rastu zaposlenosti. U tom smislu, projicirani rast BDP-a u sljedećoj godini iznosi 0,7%. Snažniji gospodarski rast očekuje se nakon 2023. godine (s projiciranim gospodarskim rastom od 2,7% odnosno 2,6% u 2024. te 2025. godini) uz očekivano jenjavanje inflacijskih pritisaka, jačanje vanjske potražnje te nastavak rasta realnih plaća.

Pod utjecajem dinamičnog rasta inozemne i domaće potražnje, potaknutog akumuliranom štednjom iz prethodne dvije godine pandemijskog razdoblja, hrvatski BDP snažno je porastao u prvih šest mjeseci 2022. godine. Ovo se prije svega odnosi na izvoz roba i usluga te osobnu potrošnje, a posebno njezin dio koji se odnosi na usluge, čiji se snažan rast iz 2021. nastavio i u ovoj godini. Osim toga, snažan rast bilježi i kategorija promjena zaliha, budući da su poduzeća pristupila procesu njihovog pojačanog obnavljanja, nakon što su prošle godine zalihe iscrpljene kao rezultat poremećaja u opskrbnim lancima u jeku uzlaznog trenda globalne potražnje. Povoljna ostvarenja u domaćem gospodarstvu u dosadašnjem dijelu godine zabilježena su u uvjetima snažnog rasta cijena, započetog u 2021., kao i visoke neizvjesnosti u pogledu budućih ekonomskih, ali i širih društveno-političkih kretanja, u

vanjskom okruženju. Izvoz roba ostvario je od početka pandemije u 2020. do danas iznenađujuće veliko kumulativno povećanje udjela na svjetskom tržištu, a prihodi od turizma nadmašit će u 2022. rekordnu razinu iz 2019. (izraženo također u realnim terminima). Nakon neočekivano povoljnog ostvarenja u 2021. godini, elastičnost uvoza u odnosu na konačnu potražnju (koja je naglašeno "pro-ciklična" veličina) zabilježit će ove godine iznimno visoku vrijednost, djelujući tako negativno na ostvarenje BDP-a. Situacija na tržištu rada je povoljna te je broj zaposlenih dobrano nadmašio pretkrizne razine, a radna snaga bilježi povećanje drugu godinu zaredom. Strukturna nestašica određenih profila radnika onemogućava značajniji pad realnih plaća u uvjetima visoke inflacije.

Kretanje prihoda državnog proračuna u razdoblju 2023. – 2025. određeno je projiciranim kretanjem gospodarske aktivnosti, uzimajući u obzir fiskalne učinke prihodnih mjera koje je Vlada Republike Hrvatske donijela u travnju i listopadu ove godine u okviru paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena. Značajan učinak na prihode proračuna imaju i sredstva pomoći institucija i tijela Europske unije. To se ponajprije odnosi na sredstva iz prethodnog, ali i novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kojima će se jačati oporavak i otpornost gospodarstva, kao i na sredstva iz Fonda solidarnosti Europske unije, koja će se usmjeriti na obnovu javne infrastrukture, ponajprije obrazovne, zdravstvene i kulturne, oštećene u razornim potresima na zagrebačkom i petrinjskom području. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost stupio je na snagu 1. travnja 2022. godine, a njime je propisano smanjenje stope PDV-a s 25% na 5% odnosno 13% za određena dobra i usluge. Tako se na 5% smanjuje PDV za dječju hranu, ulje, maslac, meso i ribu kao i voće, jaja, gnojivo, životinjsku hranu te ulaznice za sportska i kulturna događanja. Trajno se proširuje primjena snižene stope PDV-a od 13% za isporuku prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica, ogrjev, pelet, briket i sječku te menstrualne potrepštine. K tome, u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. isporuka plina obračunava se po stopi PDV-a od 5%. Jesenskim paketom mjera za zaštitu od porasta cijena predloženo je i da se po stopi PDV-a od 5% oporezuje isporuka grijanja iz toplinskih stanica, uključujući i naknade vezane uz tu isporuku te isporuka ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke do 31. ožujka 2023. godine. Osim toga, po stopi PDV-a od 0% oporezuje se i isporuka i ugradnja solarnih ploča na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade. Vlada Republike Hrvatske je u ožujku donijela Uredbu o izmjeni Uredbe o visini trošarine na energente i električnu energiju, kojom se snižava visina trošarine za 40 lipa po litri bezolovnog motornog benzina te za 20 lipa po litri dizelskog goriva na razdoblje od 90 dana. U lipnju je izmjenom navedene Uredbe trošarina dodatno smanjena za 40 lipa po litri bezolovnog motornog benzina te za 20 lipa po litri dizelskog goriva. Donesena je i Uredba o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata, kojom su na razdoblje od 90 dana utvrđene premije energetskih subjekata za motorne benzine i dizelska goriva u iznosu od 0,65 kn/l. Najviše maloprodajne cijene propisane ovom Uredbom primjenjuju se stoga samo za naftne derivate bez dodanih multifunkcionalnih aditiva (eurosUPER 95, euroDIZEL, plavi dizel), dok se za benzine s više oktana te sva tzv. „premium“ goriva, cijene i dalje mogu formirati slobodno. Paket mjera za ublažavanje posljedica rasta cijena obuhvaća i povećanje neoporezivih primitaka propisanih izmjenama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak. Naime, povećava se iznos neoporezivih primitaka s 15.000 na 24.000 kuna do kojeg se netko može smatrati uzdržavanim članom, a na koje se ne plaća porez na dohodak, koji je prihod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Pravilnikom se neoporezive prigodne nagrade povećavaju s 3.000 na 5.000 kuna godišnje, a novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja za radnike s 5.000 na 7.500 kuna. Dar djetetu do 15. godina starosti kao i dar u naravi povećavaju se sa 600 na 1.000 kuna godišnje. Novčane paušalne nagrade za

podmirivanje troškova prehrane radnika povećavaju se sa 5.000 kuna na 6.000 kuna godišnje, a naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe s 2 kune na 3 kune po kilometru. Također se povećava i otpremnina za odlazak u mirovinu sa 8.000 kuna na 10.000 kuna.

Uzevši u obzir sve navedeno, u 2023. godini ukupni prihodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 24,9 milijardi eura, dok su za 2024. projicirani u iznosu od 24,8 milijardi eura, a za 2025. u iznosu od 25,8 milijardi eura.

Porezni prihodi Porezni prihodi za razdoblje 2023. – 2025. projicirani su na temelju makroekonomskih pretpostavki, uzimajući u obzir efekte prethodno spomenutih prihodnih mjera. Sukladno navedenom, porezni prihodi u 2023. godini projicirani su u iznosu od 13,3 milijarde eura. U narednim godinama, očekuje se njihov daljnji rast pa su tako u 2024. projicirani u iznosu od 14 milijardi eura, odnosno uz međugodišnji rast od 5,1%, dok se u 2025. godini očekuju u iznosu od 14,7 milijardi eura i bilježe rast od 5%.

Porez na dobit u tekućoj godini plaća se na temelju poslovanja poduzetnika prethodne godine. Plan kretanja prihoda od poreza na dobit za 2023. te projekcije za 2024. i 2025. godinu rađene su temeljem procjene poslovanja gospodarskih subjekata i očekivanih učinaka makroekonomskih kretanja. Pritom je uzet u obzir i fiskalni učinak povećanja iznosa neoporezivih primitaka koji su definirani izmjenama Pravilnika o porezu na dohodak. Prihod od poreza na dobit za 2023. planiran je u iznosu od 1,6 milijardi eura, dok je u 2024. i 2025. godini projiciran u iznosu od 1,7 milijardi eura.

Projekcija prihoda od poreza na dodanu vrijednost temeljena je na makroekonomskim pretpostavkama, koje uključuju rast osobne potrošnje, turističkih usluga, rashoda države za intermedijarnu potrošnju, investicije te socijalne transfere u naravi. U projekcije je uključen i učinak sniženih stopa PDV-a od 13%, 5% i 0% koje su u primjeni od travnja i listopada 2022. Sukladno navedenom, u 2023. planira se ostvariti 9,1 milijarda eura prihoda od PDV-a, dok projekcije za 2024. iznose 9,7 milijardi eura, odnosno 10,2 milijarde eura za 2025. godinu.

U 2023. godini ukupni rashodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 26,7 milijardi eura, što je 8,8% ili 2,1 milijardu eura više u odnosu na tekući plan za 2022. godinu. U 2024. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 25,6 milijardi eura, a u 2025. projiciraju se na razinu od 25,9 milijardi eura.

Za provedbu mjera iz proljetnog i jesenskog paketa Vlade Republike Hrvatske u razdoblju od 2023. – 2025. godine osigurano je ukupno 643,2 milijuna eura, primjerice potpore za tranziciju za energetski učinkovito gospodarstvo u iznosu od 267,8 milijuna eura, nadoknada sredstava zbog ograničenja cijena električne i toplinske energije te plina u iznosu od 145,6 milijuna eura te subvencija cijene plina kućanstvima i malim poduzetnicima u iznosu od 59,7 milijuna eura.

Od ukupnog povećanja rashoda u iznosu od 2,1 milijardu eura u 2023. godini u odnosu na tekući plan 2022. godine, 952,6 milijuna eura odnosi se na povećanje rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka, a ostatak od 1,2 milijarde eura odnosi se na povećanje rashoda koji se financiraju iz vlastitih i namjenskih izvora uključujući pomoći od Europske unije. Rast rashoda najvećim dijelom odnosi se na povećanje sredstava za: rashode financirane iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka za: mirovine i mirovinska primanja (novi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, indeksacija mirovina po općim i posebnim propisima i očekivani porast broja umirovljenika) u iznosu od 512,7 milijuna eura te nadoknada sredstava zbog ograničenja cijena električne i toplinske energije te plina u iznosu od 133,6 milijuna eura.

Ukupni rashodi za zaposlene u 2023. godini planiraju se u iznosu od 3,8 milijardi eura (ne uključujući rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu) i u odnosu na tekući plan 2022. godine bilježe rast od 360,5 milijuna eura. Do povećanja je došlo ponajprije uslijed pune primjene Dodatka I. Temeljnog kolektivnog ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama i Dodatka I. Kolektivnog ugovoru za državne službenike i namještenike iz listopada 2022. godine („Narodne novine“, br. 127/22) kojima je utvrđeno povećanje.

Ukupni materijalni rashodi u 2023. godini planiraju se u iznosu od 2,7 milijardi eura i u odnosu na tekući plan 2022. godine smanjuju se za 131,5 milijuna eura. Navedeno smanjenje rezultat je smanjenja ove kategorije rashoda financiranih iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka za iznos od 182,5 milijuna eura budući da u 2023. godini više nije predviđeno plaćanje štete i troškova arbitražnog postupka po presudi INA-MOL. S druge strane materijalni rashodi koji se financiraju iz Europske unije i ostalih izvora povećavaju se za 51,0 milijun eura i to većinom na ustanovama u zdravstvu u državnom vlasništvu (lijekovi, pomoćni i sanitetski materijal te ostalo). U 2024. i 2025. godini ukupni materijalni rashodi projicirani su na razini od 2,6 milijardi eura, odnosno 2,7 milijardi eura.

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 24,9 milijardi eura te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 26,7 milijardi eura, planirani manjak državnog proračuna za 2023. godinu iznosi 1,8 milijardi eura ili 2,6% bruto domaćeg proizvoda. U 2024. godini manjak državnog proračuna projiciran je u iznosu od 815 milijuna eura ili 1,1% BDP-a dok se u 2025. očekuje manjak od 172 milijuna eura ili 0,2% BDP-a.

Manjak državnog proračuna za 2023. godinu u iznosu od 1,8 milijardi eura financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova. Pritom su ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja planirani u iznosu od 6,1 milijardu eura, a ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 4,3 milijarde eura. U strukturi ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u 2023. godini najznačajniji iznos od 4,2 milijarde eura odnosi se na primitke od izdanih vrijednosnih papira, od čega se 2,7 milijardi eura odnosi na tuzemne obveznice, a 1,5 milijardi eura na inozemne obveznice. Primici od zaduživanja inozemnim i domaćim kreditima i zajmovima planirani su u iznosu od 1,4 milijarde eura. Preostali iznos planiranih primitaka u računu financiranja državnog proračuna odnosi se u najvećoj mjeri na primitke od povrata glavnica danih zajmova i depozita u iznosu od 441,2 milijuna eura. U strukturi ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći iznos od 2,7 milijardi eura čine izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire koji se u cijelosti odnose na izdatke za otplatu glavnice za izdane obveznice. Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova iznose 1,0 milijardu eura, od čega se 897,7 milijuna eura odnosi na otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora, 98,0 milijuna eura na otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od međunarodnih organizacija, institucija i tijela Europske unije te inozemnih vlada, a 35,3 milijuna eura na izdatke za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru. Izdaci za dane zajmove i depozite planirani su u iznosu od 440,4 milijuna eura, a izdaci za dionice i udjele u glavnici 175,6 milijuna eura. Ukupni manjak državnog proračuna u 2024. godini planira se u iznosu od 815,0 milijuna eura, a u 2025. godini u iznosu od 171,7 milijuna eura. Ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u 2024. godini planiraju se u iznosu od 4,0 milijarde eura, a u 2025. u iznosu od 4,7 milijardi eura. Stoga se primici od financijske imovine i zaduživanja u 2024. godini planiraju u iznosu od 4,6 milijardi eura a u 2025. godini u iznosu od 4,8 milijardi eura.

U 2023. godini manjak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji projiciran je na razini od 1,7 milijardi eura ili 2,4% BDP-a. U 2024. isti se projicira u iznosu od 896

milijuna eura ili 1,2% BDP-a, a u 2025. godini u iznosu od 229 milijuna eura ili 0,3% BDP-a. Pritom je manjak državnog proračuna u 2023. planiran na razini od 2,6% BDP-a, u 2024. i 2025. na razini od 1,1% BDP-a odnosno 0,2% BDP-a. Izvanproračunski korisnici će u promatranom razdoblju bilježiti višak i to od 0,3% BDP-a u 2023., 0,1% BDP-a u 2024. i 0,2% BDP-a u 2025. godini. Manjak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2023. projiciran je u iznosu od 0,1% BDP-a, a u 2024. i 2025. u iznosu od 0,2% BDP-a.

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana metodologiji ESA 2010 te projekcije manjka/viška trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, očekuje se da će planirani manjak opće države iznositi 2,3% BDP-a u 2023. godini. U 2024. isti je projiciran na razini od 1,7% BDP-a, a u 2025. godini očekuje se manjak proračuna opće države od 1,2% BDP-a.

U skladu s kretanjem salda proračuna opće države očekuje se smanjenje udjela javnog duga u BDP-u po prosječnoj stopi od 2,2 postotna boda u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, odnosno s 67,9% BDP-a u 2023. na 65,5% BDP-a u 2024. te 63,5% BDP-a u 2025. godini.

Udio javnog duga u BDP-u je u razdoblju između 2014. i 2019. godine smanjen za 12,7 postotnih bodova, no zbog nezapamćene krize uzrokovane pandemijom koronavirusa, koja je dovela do velikih potreba za zaduživanjem, javni dug je u 2020. narastao za visokih 15,9 postotnih bodova u odnosu na godinu ranije. Snažan oporavak gospodarske aktivnosti u 2021. i 2022. godini ponovno dovodi do smanjenja javnog duga i to za ukupno 16,8 postotnih bodova, čime su fiskalni rizici osjetno smanjeni.

Hrvatsko gospodarstvo suočava se i sa brojnim drugim fiskalnim rizicima. Mirovinski sustav Republike Hrvatske suočava se s vrlo nepovoljnim demografskim trendovima koji se prvenstveno odnose na starenje stanovništva, odnosno smanjenje broja radno-aktivnog stanovništva, uz istodobno povećanje skupine stanovništva starijeg od 65 godina. Jačanje takvih trendova stvorio bi dodatni pritisak na sustav generacijske solidarnosti, a što bi moglo imati negativan učinak na održivost javnih financija u dugom roku. Osim toga, stanje nepodmirenih obveza u zdravstvenom sustavu predstavlja dodatni fiskalni rizik koji je potrebno adresirati provedbom strukturnih mjera usmjerenih ka financijskoj održivosti cjelokupnog zdravstvenog sustava. Iako se Republika Hrvatska nalazi pri dnu po visini potencijalnih obveza u usporedbi s ostalim zemljama članicama Europske unije, pri čemu je njihov udio u BDP-u u Republike Hrvatske krajem 2021. godine iznosio 1,9% BDP-a, takve obveze i dalje predstavljaju rizik za javne financije.

Odbor je raspolagao i pisanim 21. Stajalištem Povjerenstva za fiskalnu politiku o Prijedlogu državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu od 21. studenoga 2022. godine.

U raspravi na Odboru navedeno je da plan proračuna djeluje optimistično, iako je najavljena recesija. Postavljeno je pitanje koliko je porez na dodanu dobit uključen u projekciju. Odgovoreno je da u projekciju nisu uključeni dodatni porezi te da Prijedlog zakona tek ide na javno savjetovanje. Zatražena je informacija o fiskalnog održivosti dječjih vrtića jedinica lokalne samouprave. Odgovoreno je da je osnovana radna skupina za financiranje tekućih troškova dječjih vrtića jedinica lokalnih samouprava. Sredstva za tekuće troškove će se povećati kada se veći broj vrtića izgradi iz sredstava Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

U raspravi je napomenuto da je izazovno raditi proračun u ovakvim vremenima. Postavljeno je pitanje da li postoje procjene pozitivnih učinaka ulaska Republike Hrvatske u eurozonu za sljedeće tri godine. Odgovoreno je da ne postoje procjene, ali će se fiskalni rizici za Republiku Hrvatsku znatno smanjiti te će se povećati kreditni rejting. Ministarstvo

financija Republike Hrvatske koordinira Nacionalni plan oporavka i otpornosti te je na razini europskih tijela istaknut kao uspješan. Republika Hrvatska je već poslala zahtjev za isplatu druge tranše u iznosu od 700 milijuna eura. Republika Hrvatska uskoro otvara pregovore sa Europskom komisijom o planu REPowerEU te će se značajna sredstva ulagati u obnovljive resurse i energetske obnovu kuća.

Zatraženi su podaci o planiranoj reformi lokalnih jedinica lokalne samouprave i mogućem teritorijalnom preustroju. Nadalje je zatražen broj stvarnih i funkcionalnih spajanja jedinica lokalne samouprave u ovoj godini. Odgovoreno je da je ove godine za poticaj spajanja lokalnih jedinica lokalne samouprave bilo na raspolaganju 100 milijuna kuna. Od jedinica se nijedna nije stvarno spojila sa drugom, ali se njih 20 spojilo funkcionalno. Potrebna je dodatna motivacija za stvarno spajanje. Republika Hrvatska je po teritorijalnog fragmentiranosti, gledajući broj stanovnika i površine jedinica lokalne samouprave i županija, u sredini Europske unije. Napomenuto je da je najvažnija fiskalna održivost jedinica lokalnih samouprava. Ako se preustroje jedinice lokalne samouprave bez fiskalne održivosti nema učinkovitosti preustrojavanja. Također jedinicama lokalnih samouprava nedostaje administrativnih kapaciteta te mnoge od njih nisu unijele svoje nekretnine u registar imovine. Od jedinica lokalne samouprave trećina njih zainteresirana je za funkcionalno spajanje. Sljedećih tjedana će se raditi promocije za spajanje u jedinicama lokalne samouprave.

Zatražen je razlog smanjenja inflacije u projekcijama te je postavljeno pitanje zašto se trošak zaduženja smanjuje. Navedeno je da su kamate zadnjih par godina na razini od jedan posto, a sada će biti otprilike šesti posto. Odgovoreno je da se projekcije proračuna rade na osnovi makromodela Ministarstva financija koje su izradili zajedno sa Svjetskom bankom. Dalje je pojašnjeno da je predviđeno smanjenje rashoda za kamate zbog refinanciranja po nižim stopama. Krediti su ugovoreni prije deset godina te su se tada kamatne stope kretale oko šest posto, dok se sada očekuju tri do četiri posto.

Zatražene su informacije o situaciju u zdravstvu. Odgovoreno je da je ove godine bilo planirano 0,5 milijardi kuna sredstva za sanaciju sredstava, ali je već sada isplaćeno 1,5 milijardi kuna. Pozitivan pomak je da će se završiti godina sa dospjelim obveznicama od ispod 120 dana u zdravstvu.

Postavljeno je pitanje o budućem porezu na dodatnu dobit i mogućem usporavanju hrvatskog gospodarstva. Odgovoreno je da je stanovništvo financiralo mjere za pomoć gospodarstva u pandemiji putem proračuna te ovo dodatno oporezivanje predstavlja solidarni doprinos od onih koji su sada imali dodatne dobiti. Veliki broj stanovništva je pogođen te će se sredstvima iz ovoga novoga poreza financirati mjere za najugroženije građane primjerice za umirovljenike za niskim mirovinama.

Zatražena je informacija o razlogu vođenja ovakve fiskalne politike Republike Hrvatske, iako je bolja nego mnoge u eurozoni. Odgovoreno je da Republika Hrvatska dalje vodi odgovornu fiskalnu politiku. Dodatni deficit bi poticao inflaciju. Ministarstvo financija je uvijek konzervativno planiralo prihode proračuna.

Komentirano je da se potencira protuinflatorno djelovanje, a ne proturecesijsko djelovanje. Odgovoreno je da se pokušavala postići ravnoteža između očuvanja gospodarskog rasta i protuinflatornog djelovanja. Protuinflatorna djelovanja se postižu putem fiskalne stabilnosti. Navedeno je da situacija nikad nije bila neizvjesnija te će se reagirati i donijeti paket mjera u slučaju nastupanja recesija.

Nakon provedene rasprave Odbor za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora odlučio je većinom glasova (7 glasova „ZA“ i 3 glasa „PROTIV“) Hrvatskome saboru predložiti donošenje

**DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE
ZA 2023. GODINU I PROJEKCIJA ZA 2024. I 2025. GODINU**

te odluka o davanju suglasnosti na:

- Financijski plan Hrvatskih voda za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Hrvatskih cesta d.o.o. za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Hrvatske agencije za osiguranje depozita za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Centra za restrukturiranje i prodaju za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan Hrvatskih autocesta d.o.o. za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan HŽ Putnički prijevoz d.o.o. za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Financijski plan HŽ Infrastrukture d.o.o. za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu.

Istodobno, Odbor za financije i državni proračun predlaže Hrvatskome saboru da o točkama dnevnog reda Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu i Konačni prijedlog zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu, drugo čitanje, P.Z. br. 413 provede objedinjenu raspravu.

Za izvjestiteljicu na sjednici Hrvatskoga sabora određena je zastupnica Grozdana Perić, dipl. oec., predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Grozdana Perić, dipl. oec.

